PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 10 lir - 5 jugolir - 2.50 din | TRST petek 8. oktobra 1948 | Spedizione in abbon. postale Poštnina plačana v gotovini | Štev. 1019

Dolžnost vsakega resničnega demokrata je, da se bori za takšno uredbo o volivnih imenikih, ki bo v skladu z določbami mirovne pogodbe, ter za resnično svobodne in demokratične volitve!.

Izjava CK KP Tržaškega ozemlja

Izdati je treba nov ukaz o volivnih imenikih!

Centralni komitet Komunistične partije Tržaškega ozemlja je na svoji seji dne 6. t. m. razpravljal o političnem položaju na Tržaškem ozemlju. O vprašanju upravnih volitev v zvezi s splošno odredbo št. 345 anglo-ameriške vojne uprave

izjavlja:

1. Komunistična par[illegible]ja Tržaškega ozemlja že ves čas zahteva upravne volitve, po[illegible]o po vstopu mirovne pogodbe z Italijo v veljavo s 15. se[illegible]brom 1947. V tej zahtevi jo vodi želja, da se čim bolj norm[illegible] prilike na Tržaškem ozemlju v duhu mirovne po[illegible] omogoči predstavnikom demokratičnega gibanja ude[illegible] vseh organih javne uprave ter enkrat za vselej konča s si[illegible]n dekretiranja «ljudskih predstavnikov» od zgoraj proti vol[illegible] ogromne večine prebivalstva in tako izročanje javne uprave [illegible]ljučno v roke ozki skupini reakcionarnih sil, ki z interesi širokih ljudskih množic nimajo nič skupnega. Zato pozdravlja vsak korak, ki stremi za tem, da se čimprej vedejo upravne volitve na Tržaškem ozemlju.

2. Zavrača pa splošno odredbo št. 345 anglo-ameriške vojne uprave o sestavi volivnih imenikov, s katero se daje — s tem da imajo volivno pravico vsi tisti, ki so imeli 15. IX. 1947 italijansko državljanstvo in ki imajo danes stalno rezidenco v Trstu — volivna pravica vsem istrskim beguncem in drugim fašističnim elementom, ki so našli zatočišče v Trstu pod okriljem anglo-ameriške vojne uprave in ki so bili glavno jedro neredov in fašističnih provokacij proti demokratičnemu prebivalstvu, kakor tudi raznim desettisočem, ki so za časa vojne po letu 1941 pribežali v Trst iz Italije in ki so tudi glavna opora raznim italijanskim reakcionarnim in nacional-šovinističnim strankam; hkrati se pa odreka volivna pravica vsem tistim, ki so morali zapustiti svoj rodni kraj pod pritiskom fašističnega terorja.

Ta odredba je odločno v nasprotju z duhom mirovne pogodbe in s statutom za Tržaško ozemlje, ki izrecno določa, da državljanstvo Tržaškega ozemlja imajo tisti, ki so 10. junija 1940. leta imeli stalno rezidenco na tem področju. Vse to kaže, da anglo-ameriška vojna uprava ne misli zapustiti politike kršenja mirovne pogodbe in favoriziranja reakcionarno-šovinističnih sil na škodo demokratičnega prebivalstva na Tržaškem ozemlju.

3. Zato Centralni komitet Komunistične partije Tržaškega ozemlja odločno

zahteva

a) da se imenovana odredba ukine in izda nova, ki bo jasno določala, skladno z določbo mirovne pogodbe, da imajo volivno pravico tisti, ki so 10. junija 1940 imeli rezidenco na področju Tržaškega ozemlja;
b) da se prizna volivna pravica vsem onim, ki so zaradi fašističnega terorja morali zapustiti svoj rodni kraj;
c) da se ustanovi posebna komisija, v kateri morajo biti zastopane vse politične skupine indemokratične organizacije, ki naj ima nalogo, da pregleda volivne imenike in hkrati izvede strogo kontrolo matičnih knjig o stalnem prebivalstvu na dan 10. junija 1940;
d) da pri sestavljanju osnutka o volivnem zakonu sodelujejo predstavniki vseh političnih strank in demokratičnih organizacij;
e) da se volitve vršijo pod nadzorstvom volivnih komisij, kjer morajo biti zastopane vse politične skupine in demokratične organizacije.

4. Poziva vse demokratično prebivalstvo Trsta, da se odločno bori proti politiki anglo-ameriške vojne uprave, ki stremi za tem, da prepreči uveljavljanje tržaških demokratičnih ljudskih množic in zahteva, da se v skladu z določbami mirovne pogodbe zagotovijo čimbolj demokratične volitve.

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

Centralni komitet Komunistične partije za Tržaško ozemlje

Ni poti nazaj!

Stari duh tržaškega magistrata je zopet spregovoril. Sovraštvo proti Slovencem, ki je že v stari Avstriji in kasneje tudi v predfašistični Italiji odrekalo slovenskim otrokom v mestu javne slovenske šole, je zopet planilo na dan na zadnji seji mestnega sveta. Tako je besna gonja proti slovenski šoli dobila prvega «uradnega» sobojevnika. To smo pričakovali, saj je vsa triletna povojna doba v Trstu en sam dokaz, da se tržaška gospoda ni ničesar naučila in da živi še v oni dobi, ki je že davno za nami.

Ob ocenjevanju zgodovinskih dogajanj bi morali tudi tržaški mestni očetje pravilno vrednotiti izkušnje fašistične dobe in velike prelomnice druge svetovne vojne, ko si je ves slovenski narod in z njim tudi tržaški Slovenci priboril mesto med enakopravnimi narodi. Temu svojemu mestu, priborjenemu s krvavimi žrtvami, pa se slovensko ljudstvo ne bo odreklo, tudi mestnim očetom v Trstu na ljubo ne. Zato bodo pač morali tudi mestni svetniki končno pristati na to, da imajo tudi slovenski otroci, bivajoči v sredini mesta, kakor tudi slovenski srednješolci pravico do svojih šol.

Ostanemo zvesti naši OF

Prosečani, člani OF, zbrani na sestanku dne 6. 10. 1948, in ostali, izjavljamo sledeče:

1. Odločno obsojamo pogubno politiko, ki jo vodijo vidalijevci z napadi na OF.

2. Hkrati najostreje obsojamo strupeno gonjo reakcije, na čelu z mestno občino, katero vsestransko podpira «Il Lavoratore», ko psuje z izdajalci naše učiteljstvo, ki je vse žrtvovalo, da se je vrnil slovenski jezik v naše šole.

3. Prosečani smo se že 1928. leta znali dostojno potegniti za našo šolo, ki so jo fašisti italianizirali.

Ne vojaška uprava ne reakcionarji in ne vidalijevci s svojim strupenim napadom nam ne bodo preprečili, da bi se danes na enak način potegnili za naše pravice.

4. Izjavljamo, da ostanemo zvesti člani naše OF in da bomo vedno sledili našim voditeljem, ki so nas, prekaljeni v borbi, znali voditi v najtežjih nacifašističnih časih.

5. Zaradi tega so zaman vsi Vidalijevi poizkusi, da bi nas odtrgali od bratov onstran meje, ki gradijo socializem in utrjujejo v borbi proti imperializmu fronto svetovnega miru s Sovjetsko zvezo na čelu.

(Sledi 162 podpisov)

***

Skupina aktivistk iz okraja Sv. Marija Magdalena Zgornja izjavljamo, da ne priznamo druge Osvobodilne fronte razen tisto, ki je bila ustanovljena leta 1941, v tistih hudih časih, ko sta fašizem in nacizem hotela zbrisati z zemljevida Jugoslavijo ter z njo vred ves slovenski narod.

Pod vodstvom te Osvobodilne fronte je bil zadan udarec fašizmu in nacizmu. Vsak pošten demokrat bo skušal pritegniti k tej Osvobodilni fronti še tiste ljudi, ki so poštenega mišlienja, ki pa zaradi nerazumevanja niso še pristopili. Ne bo pa pošten človek ustanavljal nove Osvobodilne fronte, ker bi to pomenilo teptanje spomina in časti vseh naših živih in mrtvih borcev.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

(Sledijo podpisi)

Govor Višinskega pred politično komisijo OZN

Prvi korak za očuvanje miru bi bila uveljavitev sovjetskih predlogov

Glede nadzorstva nad atomsko energijo je opuščen kanadski predlog, ki je imel namen prekiniti pogajanja s Sovjetsko zvezo - Ustanovljen je pododbor, ki naj sestavi enotno resolucijo - Izzivalni sklepi v upravno-proračunski komisiji glede Papaneka - Danes se sestane glavna skupščina

PARIZ, 7. — Danes so se sestale razne komisije glavne skupščine OZN. Glavno pozornost pa je obrnjena na delo politične komisije, ki je razpravljala o raznih resolucijah glede nadzorstva nad atomsko energijo.

Novozelandski delegat je predložil osnutek resolucije o nadzorstvu, s katero poziva stalne člane komisije za atomsko energijo, naj se po končani seji posvetujejo, da ugotovijo, ali je možnost za sporazum glede vprašanja mednarodnega nadzorstva nad atomsko energijo; naj zopet skličejo komisijo o atomski energiji, da zopet nadaljuje svoje delo in naj v vsakem primeru predloži poročilo na prihodnjem rednem zasedanju glavne skupščine.

Kanadski delegat je izjavil, da sprejme novozelandski predlog.

Ameriški delegat je tudi izjavil, da sprejme kanadski predlog. Politična komisija je sklenila, da ustanovi pododbor, ki naj preuči resolucije, ki so bile predložene glede nadzorstva atomske energije, ter doseže sporazum o besedilu enotne resolucije. Odbor bo sestavljalo 11 članov, in sicer predstavniki ZSSR, ZDA, Velike Britanije, Francije, Ukrajine, Kitajske, Kanade, Brazilije, Indije, Švedske in Equadorja.

Na popoldanski seji so razpravljali o predlogu Višinskega o delni razorožitvi. Višinski je podal pregled konferenc za razorožitev po prvi svetovni vojni in opozoril na pobude Sovjetske zveze na znižanje oborožitve. Primerjal je sedanji položaj onemu iz časa Münchena, ko so bili ustvarjeni pogoji za združitev Evrope brez Sovjetske zveze. Višinski je nato pozval Spaaka in vse, ki mislijo, kakor on, naj najdejo kakršno koli izjavo kake sovjetske osebnosti, ki bi izražala grožnjo napada in ki bi opravičila ustanovitev zahodne protisovjetske zveze. Če se bojite sovjetske vojaške moči, je dejal Višinski, bi morali pozdraviti naš predlog za znižanje oborožitve za tretjino. Toda vi nočete zmanjšati sile tistih, ki jih smatrate za svoje zaščitnike. Lenin je poudaril, da komunistične in kapitalistične države lahko soobstajajo. Ljudstvo Sovjetske zveze globoko želi, da pride do takega sodelovanja.

Kot primer vojnih namenov ZDA je Višinski navedel nekaj podatkov iz ameriškega vojaškega proračuna za finančno leto 1948-49, in sicer 15.200 milijonov dolarjev, t. j. 36,1% celotnega proračuna. Opozoril je tudi na vest, ki so jo pred kratkim objavili ameriški listi, da izdelujejo poveljniki ameriškega glavnega štaba načrte za proizvodnjo atomskega orožja za 50 let. Višinski je zaključil, da bo uveljavitev sovjetskih predlogov prvi korak na poti za ohranitev miru in varnosti med narodi.

Britanski delegat Mac Neil je izjavil, da ne more pristati na sovjetski predlog in dejal, da nudi sorazmerna razorožitev prednost državam, ki so bolj oborožene, ali se niso dovolj razorožile. Tudi belgijski delegat Rollin je odklonil sovjetski predlog

V komisiji za upravno-proračunska vprašanja so s 25 glasovi proti 6 in 12 vzdržanimi odbili češkoslovaški predlog za takojšnjo nadomestitev Jana Papaneka v posvetovalnem odboru za upravno-proračunska vprašanja. Češkoslovaška delegacija je izjavila, da si pridržuje pravico zopet sprožiti vprašanje pred glavno skupščino. Poljski delegat je izjavil, da si delegacija pridržuje pravico zavzeti stališče glede vseh sklepov, ki bi jih sprejeli v komisijah, kjer bo navzoč Papanek.

Jutri zjutraj se bo sestala glavna skupščina OZN, ki bo najprej izvolila tri nove člane Varnostnega sveta in 6 članov gospodarskega in socialnega sveta.

STAVKE V FRANCIJI

Z grožnjami hoče vlada rešiti življenjska vprašanja rudarjev

Francoski delavci se ne bodo ustrašili groženj ministra Lacosta

PARIZ, 7. — Pariški tisk se bavi v glavnem s stavko rudarjev. Kot je znano je imel včeraj zvečer minister za industrijsko proizvodnjo Lacoste govor, ki je pomenil nekako grožnjo delavstvu. Ottave Rabatte piše v «Humanité»: «Lacoste grozi iz svojega ministrskega urada. On pa zelo slabo pozna delavce, če misli, da jih bo s tem ustrašil. Vse francosko ljudstvo podpira proti Lacostu in proti francoski vladi bitko rudniških herojev. Rudarji bodo zmagali».

«Franc Tireur» poudarja, da «vsakdo uvidi resnost položaja. Splošna delavska zveza je včeraj še enkrat izjavila, da je problem, ki ga je treba zares rešiti, nabavna zmožnost mezd in prav stalno padanje nabavne zmožnosti lahko pojasni odločitev rudarjev. Odgovornost vlade je velika. Toda rešitev je treba najti v Parizu, v Lacostovem uradu in ne v poskusih sile v rudniških rovih».

Položaj postaja zaradi stavk od ure do ure bolj zapleten. V stavki je 300 tisoč rudarjev in okrog 100 tisoč kovinarjev vzhodne Francije. Razkladalci v velikem delu pristanišč so prenehali z delom, drugi bodo pa pričeli stavkati jutri; tako tudi pomorščaki trgovskih ladij.

Vlada je še pomnožila svoje pozive k miru in preudarnosti. Zdi se pa, da se hoče vlada poslužiti tudi ostrejših sredstev. Tako je bil danes na notranjem ministrstvu nekak vojni svet vojske in policije; udeležili so se ga vojaški in policijski predstavniki ter prefekti pokrajin, v katerih je stavka.

Danes zvečer se je sestala vlada, ki je razpravljala predvsem o položaju, ki je nastal po stavki rudarjev. Po seji je bilo izdano poročilo, ki pravi, da bo vlada podvzela potrebne mere za očuvanje naprav in za ohranitev materiala, ki predstavljajo delovna sredstva vseh delavcev. Doslej ni bilo vesti o uničevanju proizvodnih sredstev, ki jih delavci sami čuvajo. Pretveza vlade za morebiten njen nasilen poseg v stavko je torej kaj borna.

V komunikeju, ki ga je danes izdal politični urad francoske KP se zatrjuje v zvezi s stavko rudarjev, da kaže enotnost, ki je prišla do izraza v tej akciji, globino gibanja rudarjev.

Italijanska vlada ne izpolnjuje določil mirovne trgodbe

MOSKVA, 7. — Kot poroča moskovski radio, je zunanji minister Molotov sprejel italijanskega veleposlanika v Moskvi in mu podal sledeče izjavo:

«V skladu s čl. 57 mirovne popodbe z Italijo bi morala Italija izročiti Sovjetski zvezi bojne ladje italijanske mornarice, ki so bile prisojene Sovjetski zvezi, in to v treh mesecih po stopu mirovne pogodbe v veljavo (torej do 15 decembra 1947) razen v posebnih primerih, o katerih pogodba ne govori natančneje. Vsekakor pa italijanska vlada ni do sedaj izročila nobene ladje Sovjetski zvezi. To pomeni, da italijanska vlada krši določila mirovne pogodbe.

Borba koroških Slovencev je borba vsega slovenskega ljudstva

Bliža se obletnica 10. oktobra 1920. leta — dneva, ko so imperialistične sile s tako imenovanim «koroškim plebiscitom» sankcionirale stoletno nasilje nemškega šovinizma nad koroškimi Slovenci. Slovenski narod ni nikoli priznal tega nasilnega imperialističnega načina «reševanja» nacionalnega vprašanja. Nadaljeval je odločno borbo za svojo osvoboditev, za združitev vseh Slovencev v skupni državi. Koroški Slovenci so v narodno-osvobodilni borbi v krvavem plebiscitu s puško v roki pokazali vsemu svetu, da hočejo živeti svobodni, da ne bodo popustili, dokler ne postane Slovenska Koroška del svobodne Slovenije v FLRJ.

Borba koroških Slovencev za osvoboditev Slovenske Koroške je borba vsega slovenskega ljudstva.

Trgovinska pogajanja med FLRJ in Veliko Britanijo

LONDON, 7. — «Financial Times» poroča, da sta se britanska in jugoslovanska trgovinska delegacija sporazumeli v glavnih točkah o programu trgovskih zamenjav med obema državama. List poudarja, da podrobnosti iz tega programa, za katerega je bilo treba 14 mesecev pogajani, še niso bile objavljene, pač pa dodaja, da se ta program ne tiče odškodnine, ki jo dolguje Jugoslavija po nacionalizaciji podjetij, v katerih je bil angleški kapital.

Nov madžarski poslanik v Moskvi

MOSKVA, 7. — V Moskvo je prispel izredni poslanik in opolnomočeni minister Madžarske Erik Molnar. Na letališču ga je pričakal Molotkovok, šef protokola zunanjega ministrstva ZSSR.

Dichiarazione del CC PC del Territorio di Trieste

Si emetta un nuovo ordine sulle liste elettorali!

Il Comitato Centrale del PC del Territorio di Trieste ha discusso nella sua riunione del 6 c. m. i problemi relativi alla situazione politica del Territorio di Trieste. Sul problema delle elezioni amministrative in relazione all'ordine generale n. 345 dell'Amministrazione militare anglo-americana

dichiara:

1. Il PC del Territorio di Trieste già da lungo tempo chiede che vengano indette le elezioni amministrative e particolarmente dopo l'entrata in vigore del trattato di pace con l'Italia il 15 settembre 1947. In tale richiesta è guidato dal desiderio che la vita del Territorio di Trieste venga quanto più possibile normalizzata, nello spirito del trattato di pace, dando la possibilità ai rappresentanti del movimento democratico di partecipare a tutti gli organi dell'amministrazione pubblica e sia posto un termine al sistema delle nomine dall'alto per decreto, dei «rappresentanti del popolo» contro la volontà della maggioranza della popolazione, che abbandonava l'amministrazione pubblica nelle mani di un gruppo ristretto di reazionari che non hanno nulla a che vedere con gli interessi delle larghe masse popolari. Esso saluta perciò ogni passo che tende a realizzare le elezioni amministrative nel Territorio di Trieste.

2. Respinge però l'ordine n. 345 dell'Amministrazione Militare anglo-americana in quel che si riferisce alla compilazione delle liste elettorali. Concedendo infatti il diritto di voto a tutti coloro che possedevano il 15-IX-1947 la cittadinanza italiana e che hanno oggi la residenza stabile a Trieste si dà effettivamente la possibilità di voto a tutti gli esuli istriani e ad altri elementi fascisti che trovarono rifugio a Trieste sotto l'egida del GM e che sono il principale nucleo di provocazioni fasciste, disordini ed attacchi contro la popolazione democratica. Questa possibilità viene inoltre offerta ad altre decine di migliaia di persone che durante la guerra, dopo il 1941 si sono rifugiate provenienti dall'Italia a Trieste e che costituiscono la principale riserva dei partiti reazionari e nazionalsciovinisti; nello stesso tempo però si toglie di fatto il diritto di voto a tutti coloro che dovettero abbandonare la città natale sotto la pressione del terrore fascista;

Questo ordine è decisamente in contrasto con lo spirito e la lettera del trattato di pace e con lo statuto del Territorio di Trieste il quale attribuisce esplicitamente la cittadinanza del Territorio di Trieste per tutti coloro che fino al 10 giugno 1940 abbiano avuta residenza stabile in questo territorio.

Tutto ciò dimostra che l'Amministrazione Militare anglo-americana non intende abbandonare la politica di violazione del trattato di pace e di favoreggiamento delle forze reazionarie e scioviniste a danno della popolazione democratica del Territorio di Trieste.

3. Per tali ragioni il Comitato Centrale del PC del Territorio di Trieste decisamente

chiede:

a) che il suaccennato ordine venga abrogato ed in sua vece sia emanato uno nuovo, che attribuisca chiaramente, in armonia con le disposizioni del trattato di pace, il diritto di voto a tutti coloro che il 10 giugno 1940 abbiano avuto residenza stabile nel Territorio di Trieste;
b) che si riconosca il diritto di voto a tutte le persone che dovettero abbandonare il territorio natale a causa del terrorismo fascista;
c) che si nomini una commissione apposita in cui devono essere rappresentati tutti i gruppi politici delle organizzazioni democratiche, la quale abbia il compito di verificare le liste elettorali e nello stesso tempo di espletare un rigoroso controllo dei registri anagrafici della popolazione stabile il giorno 10 giugno 1940.
d) che alla elaborazione del progetto della legge elettorale partecipino i rappresentanti di tutti i partiti politici e delle organizzazioni democratiche;
e) che le elezioni siano effettuate sotto il controllo di commissioni elettorali in cui devono essere rappresentati tutti i partiti politici e le organizzazioni democratiche;

4. Invita tutta la popolazione democratica a lottare decisamente contro la politica del Governo Militare anglo-americano che mira ad impedire l'affermarsi della volontà delle masse democratiche popolari triestine in armonia con le disposizioni del trattato di pace, che vengano garantite elezioni quanto più possibile democratiche.

Morte al fascismo - libertà ai popoli!

Il Comitato centrale del Partito comunista del Territorio di Trieste

Poljska bela knjiga za rešitev nemškega vprašanja

Nemško vprašanje se mora rešiti na podlagi štiristranskega sporazum ob upoštevanju zahtev posebno onih držav, ki so trpele zaradi nemškega napada

PARIZ, 7. — Kakor smo že poročali, je Varnostni svet odložil razpravljanje glede Berlina, ker je moral ameriški blok spričo odločnega stališča Sovjetske zveze pač uvideti, da se o tem vprašanju ne more razpravljati brez pristanka Sovjetske zveze. Včeraj in danes so se tajno sestali delegati šestih držav članic Varnostnega sveta, ki niso neposredno prizadete pri vprašanju Berlina. Razgovore vodi argentinski delegat Bramuglia, ki se je sestal z raznimi diplomati prizadetih držav. Sestal se je baje tudi z Višinskim in Parodijem. Govori se, da skušajo doseči neke vrste sporazuma med Velikimi, ki naj bi omogočili sklicanje sveta zunanjih ministrov ter preprečili izglasovanje kakršne koli resolucije v Varnostnem svetu.

Londonski «Evening Standard» piše pod naslovom «Evatt predlaga trimesečno premirje v Berlinu», da je šest omenjenih držav, ki niso neposredno prizadete pri vprašanju Berlina, sestavile načrt, na podlagi katerega naj bi «Sovjetska zveza ukinila blokado», Velika Britanija, Francija in ZDA pa bi sprejele sklicanje sveta zunanjih ministrov, ki naj bi preučil celotno nemško vprašanje. Po dobljenih informacijah bo Francija podprla ta predlog, če bodo tudi ZDA in Velika Britanija na to pristale. Razni opazovalci pripominjajo, da bi ta načrt, če res obstaja, Američanom dal možnost, da premostijo volivne težkoče v novembru.

Poljsko poslaništvo v Londonu je danes objavilo belo knjigo, ki vsebuje dokumente, ki bi po mnenju varšavske vlade lahko služili kot napotilo za začetek preučevanja vprašanja ohranitve miru, to je nemškega vprašanja. Združena in obnovljena Nemčija na demokratični podlagi, poudarja knjiga, lahko postane koristen član evropske skupnosti. Da se to doseže, je potrebno izvesti vse reforme, ki jih določa potsdamski dogovor in ki so jih do sedaj zanemarili na zahodnih področjih. Kakršna koli rešitev glede Nemčije pa lahko pride na podlagi štiristranskega dogovora pod pogojem, da se spoštujejo pravične zahteve drugih evropskih držav, posebno tistih, ki so kot sosede Nemčije trpele zaradi njenega napada.

Tudi parlament Turingije je izglasoval resolucijo, s katero izjavlja, da podpira predloge sovjetskega zunanjega ministra glede rešitve celotnega nemškega vprašanja v okviru sveta zunanjih ministrov. Resolucija poudarja, da je treba čim prej najti možnost za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo, ki naj omogoči umik okupacijskih čet.

Politični urad francoske komunistične partije je izdal poročilo, v katerem poudarja, da hočejo ameriška, angleška in francoska vlada pod krinko diskusije berlinskega vprašanja v OZN pripraviti vključitev zahodne Nemčije v vojaški blok petih držav. Sedaj se v jasni luči kaže strateški značaj Marshallovega načrta, da se posluži držav zahodne Evrope, vštevši Francovo Španijo, v vojne namene.

Demokratični borci Indonezije se uspešno bojujejo

HAAG, 7. (Tass) — Agencija ANP poroča o oboroženih spopadih med holandskimi in indonezijskimi četami na nekaterih mestih na Javi. Po vesteh iz Indonezije razširja vlada Amira Sjarifceddina svoj vpliv v srednji in vzhodni del Jave. Izkazala so se za netočna ponovna zatrjevanja nacionalističnih voditeljev Soekarna, Hatte itd., da je že skoraj popolnoma dokončano uničenje «komunističnih čet».

Agencija ANP javlja, da se v petrolejskem področju Chipu bataljoni delavcev uspešno bore proti nacionalističnim četam. Javljajo tudi, da so še druge enote Hattove vojske prestopile k demokratičnim borcem. Vsa pokrajina Remsag na vzhodnem delu otoka Jave je v rokah Sjarifceddinovih partizanov in enako tudi pristanišče Pachitan. V mestu Blitar pa se čete mladih socialistov bore proti Hattovim četam. Velik del pokrajine Kedu je v rokah komunistov, s katerimi solidarizira prebivalstva. Izvedelo se je nadalje, da so se čete Bandjanidara uprle ukazom Hattove vlade.

Našli so 80.000 trupel žrtev nacistov

VARŠAVA, 7. — Agencija PAP poroča, da so v številnih skupnih grobovih na področju Ščečina našli približno 80 tisoč trupel ruskih in poljskih vojnih ujetnikov, ki so jih Nemci pobili za časa okupacije.

V nevarnosti je pet mladih življenj!

MESCANI, MLADINCI IN MLADINKE TRSTA!

Pet mladeničev, od katerih najmlajšemu je trinajst let, je zbežalo iz Grčije in so prispeli kot tajni potniki na nekem parniku v naše mesto. Prijela jih je pristaniška policija in jih nameravajo poslati zopet v Caldarisov pekel.

Pet mladih življenj je v nevarnosti, lahko jih rešimo.

Ne smejo se vrniti v Grčijo. Podprite našo akcijo pri anglo-ameriški VU, da se prepreči, da bi jih zopet poslali v Grčijo. Podprite našo zahtevo, da se ti mladeniči zaupajo našemu odboru, ki bo prevzel skrb zanje.

Nobenemu meščanu ne sme biti indiferentna usoda petih mladeničev, nihče naj ne odreče svoje solidarnosti v akciji za njihovo rešitev.

ODBOR ZA POMOČ GRSKEMU NARODU

Stavka kovinarjev v Milanu

RIM, 7. — V Neaplju so se danes nadaljevala pogajanja za rešitev spora Navalmeccanica. Delavci v tovarni OMF imajo še vedno tovarno v zasedbi in normalno nadaljujejo delo. Sinoči je bila v mestu ogromna protestna demonstracija proti stališču industrijcev Navalmeccanica, ki se je je udeležilo 40 tisoč delavcev. Povorka je mirno šla po glavnih ulicah mesta in na Trgu mučenikov poslušala govor senatorja Rovede.

Jutri bodo v Milanu in pokrajini začeli stavkati metalurgični delavci male industrije in podjetij hidričnih, električnih, telefonskih, termičnih in sanitarnih naprav. Ta podjetja nočejo priznati podpisane delovne pogodbe. Ni izključeno, da se bo milanska stavka naglo razširila na ostale pokrajine.

Pojasnilo za sumljive obiske

Orožje in pomoč ZDA Francu

Ameriški politiki se zavzemajo za uradni sprejem Francove Španije v ameriški blok

MADRID, 6. — Bivši predsednik demokratične stranke ZDA Farley se mudi v Madridu, kjer je imel razgovore z raznimi političnimi osebnostmi in z ministrom prosvete in trgovine. Baje ga bo sprejel tudi Franco. Farley je leta 1946 spremljal ameriškega kardinala Spellmanna na njegovem potovanju po Evropi, sedaj bo pa imel razgovor tudi s papeškim nuncijem.

Ko se je James Farley vrnil iz Madrida ter se je ustavil v Lisboni, je dejal, da smatra Pirenejski polotok za silno važen v diplomatskem načrtu za zapadno unijo. Farley se bo ustavil v Lisboni 3 dni ter bo stopil v stik s predsednikom portugalske vlade Salazarjem.

Pred tednom je Franco sprejel ameriško vojaško in mornariško delegacijo, ki jo je vodil senator Gurney, predsednik senatne komisije za ameriške oborožene sile. Delegacija je imela s Francom dolg razgovor, nato pa je bila na obisku pri vojnem ministru. Pozneje je delegacija odpotovala v Lisbono.

Po svojem povratku iz Madrida je senator Chan Gurney pozval k povišanju proizvodne možnosti, v kolikor gre za vojni material v ZDA in sicer «za pobijanje komunizma v zapadni Evropi». Gurney je postavil zahtevo, da naj ZDA dobavljajo vojno opremo generalu Francu in naj Španijo vključijo v Marshallov plan. Nadalje je pozval, naj ZDA dajo prednost oborožitvi v zapadni Evropi in naj znižajo pomoč v okviru Marshallovega plana, če bi ameriška industrija ne mogla istočasno izvršiti obeh malog.

Tudi pomočnik zunanjega ministra Robert Lovett je v svoji izjavi za tisk govoril o Španiji. Dejal je, da zunanje ministrstvo nima nikakih natančnih informacij glede razgovorov, ki naj bi se po vesteh ameriškega tiska vršili v Parizu in katerih predmet bi bil morebitna sprememba odnosov ZDA napram Španiji. Upal se je celo trditi, da se politika ZDA napram Francu še naprej oslanja na resolucijo generalne skupščine leta 1946, po kateri je večina držav članic OZN odpoklicala iz Madrida šefe diplomatskih misij. Glede na udeležbo Španije pri Marshallovem planu pa je Lovett dejal, da gre za problem, o katerem morajo odločiti evropske države.

Kot javlja dopisnik «New York Timesa» je senator Gurney na važni konferenci s člani Trumanove vlade razvil načrt za vojaško zavezništvo med ZDA ter drugimi «antikomunističnimi državami», tudi s Francovo Španijo. Londonski «Daily Mail» piše v svojem članku, da je sicer «Francov režim liberalnim ljudem odvraten» vendar se pozneje ogreva za sprejem «španskega ljudstva» v zapadni blok.

BEOGRAD, — Plenum CK KP Srbije je sklenil sklicati drugi kongres partije za 26. december 1948.

BEOGRAD. — Maršal Tito je danes sprejel ameriško pisateljico Lilian Hellman, ki je te dni prispela v Beograd.

Domišljija in stvarnost

«Il Lavoratore» pravi, da je naša «uredniška tolpa besna, ker je Vidali šel v Rim; pravi, da so prepričani (kaj vse je pri njih predmet prepričanja!), da smo bili še bolj besni, ker se je atentat na tov. Togliattija ponesrečil.

Uredniki vidalijevega glasila naj se le potolažijo! Mi nismo nikoli nobenemu stregli po življenju, ker slučajno vemo, da se politični problemi ne dajo reševati z revolverjem; oni pa, ki so celo prepričani o stvareh, ki se porajajo le v njihovi bolni domišliji, jemljejo plod te svoje domišlije tako resno, da jim je gola zdrava pamet postala nedosegljiv ideal.

O Vidaliju smo zapisali, kar smo zapisali, samo zato, ker je on iz resne stvari hotel zbijati šale, češ da je na obisku v Rimu pozabil obiskati De Gasperija. Če bi Vidali s tega ne poskusil zbijati šale, bi mi zabeležili le, da je tudi ta dogodek nov dokaz, da je Vidalijeva frakcija za priključitev Trsta Italiji in sicer iz sledečih raslogov:

1. KPI, ki zastopa glede Trsta znano stališče, ni povabila KP STO-ja, ampak osebno Vidalija kot predstavnika KP STO-ja.

2. KPI je določila sama, kdo naj na omenjeni manifestaciji zastopa KP STO-ja.

3. Vidali pa ne zastopa KP STO-ja, ampak le tisto njeno frakcijo, ki je, v sporazumu s KPI, KP STO-ja razbila.

4. Vidalijeva frakcionaška partija igra v odnosu do KPI isto vlogo kot ena izmed federacij do centralnega vodstva.

5. Vidalijeva frakcija ne predstavlja KP STO-ja ampak vejo KPI.

Zato KPI ni vabila KP STO-ja, ampak osebno Vidalija. Zato Vidali pravi: «Ero invitato a rappresentare» in ne: Sono stato delegato dietro invito.

Nadaljujejo z rušenjem

Le razbijaška blaznost ali resnično narodno izdajstvo je moralo roditi v trenutku, ko odbijamo reakcionarne šovinistične napade na slovensko šolstvo, tak žolčen napad na slovensko učiteljstvo, kot ga je objavil «Il Lavoratore» v svoji številki z dne 6. t. m. Pod naslovom «Stavkokazi in izdajalci» izliva golide gnojnice na slovensko učiteljstvo včlanjeno v ES, vendar ne more s svojim zmerjanjem zakriti glavnega namena, da se zaletava v Slovensko-hrvatsko prosvetno zvezo, ki nima s predmetom članka nikake zveze. Toda vsaka «prilika» je dobra, da se izvaja načrt o razbitju SHPZ, ki ga je vidalijevska OF napovedala v svoji resoluciji, ki se imenuje «sklepna».

Bilo bi brez smisla reagirati na izlive sovraštva, kot jih vsebujejo besede «tako zvana inteligenca», «njihova linija je postala linija Demokracije in so si s tem zaslužili svoje mesto v Slovensko demokratski zvezi» in podobno. Danes naj označimo le glavne laži, s katerimi hočejo razbijači skopati jarek nezaupanja med slovenskim učiteljstvom in našim ljudstvom.

Povsem zgrešena je trditev «Il Lavoratore», da se ni stavke udeležila edino večina slovenskih učiteljev in profesorjev. Iz vrst učiteljskih sindikalistov smo zvedeli, da ni stavkal niti en slovenski učitelj in profesor.

Trditev, da je imela stavka izključno gospodarski značaj, je predrzna. Res je šlo za učiteljske prejemke, toda naši učitelji se ne prodajo za skledo leče in zato ne bodo nikoli stavkali za tiste doklade, za katere se je vršila stavka. Četudi je bilo v početku vsem precej nejasno, za kakšno izboljšanje delovnih pogojev je šlo, se je vendar nedvoumno ugotovilo, da se je stavka vršila, ker so državni nameščenci zahtevali «indennità di confine» (obmejna doklada), ki jo je že pokojni fašizem uvedel v obmejno Julijsko krajino, da tako nagradi one, ki jih je poslal sem raznarodovat. In ker slovensko učiteljstvo (in z njim bi moralo biti soglasno tudi italijansko demokratično učiteljstvo) ne priznava, da bi bilo Tržaško ozemlje taka obmejna pokrajina, ker že od zmage nad fašizmom ne tvori več del Italije, se tudi ne more potegovati za nikako obmejno doklado.

Druga doklada, za katero so stavkali, je bila «indennità di missione», to so dnevnice, ki jih prejema državni nameščenec, če je dodeljen na drugo službo izven svojega službenega mesta. Ta doklada se izplačuje tri mesece cela, nato se v nadaljnjih šestih mesecih zmanjšuje, dokler se po devetem mesecu dodelitve popolnoma ne ukine. Tudi če ne bi upoštevali, da je od uveljavljenja mirovne pogodbe poteklo več kot dvanajst mesecev, je razlog za stavko z gospodarskega stališča sila malenkosten.

Ker imata torej oba razloga za stavko kljub trditvam «Lavoratore» vendar tudi svojo izrazito politično naravo, je tajnik prosvetnega sindikata na seji medfederalnega odbora nameščencev javne uprave ob prisotnosti predsednika prosvetnega sindikata izjavil, da se slovensko učiteljstvo ne more strinjati s stavko s takimi razlogi.

Na isti seji, torej sindikalni, je bilo ob soglasju italijanskih tovarišev in samega predsednika prosvetnega sindikata sklenjeno, da se tudi ob bodočem mezdnem gibanju slovensko učiteljstvo ne bo udeležilo stavke, temveč le izrazilo svojo solidarnost in moralno podporo stavkajočim. To iz že znanega razloga, ker je slovensko učiteljstvo v resnici v izrednem položaju zaradi vsiljenega podpisa izjave, s katero mu je stavka onemogočena. Tu doseza «Il Lavoratore» skrajne meje nesramnosti, ko računa na pozabljivost ljudi ter trdi, da je slovensko učiteljstvo o tem podpisu molčalo in da celo namenoma zamolčalo. Vsakemu zavednemu Slovencu in najmanj prosvetnim sindikalistom Italijanom ni znano samo to, temveč vse preganjanje in zatiranje slovenskega učiteljstva po Simoniju, Baragi in FSS policiji, samo gospodje vidalijevske OF (ker ti se skrivajo za tem člankom) ne vedo nič o triletni borbi za svobodno slovensko šolstvo, pri kateri so bili ravno učitelji glavne žrtve, večkrat zares premalo podprti v svoji borbi. Gospodje razbijači se globoko varajo, če mislijo da bo krenilo slovensko učiteljstvo s svoje ravne poti: SLUŽITI INTERESOM SLOVENSKEGA LJUDSTVA.

V korist kmetov
so morale popustiti finančne oblasti

Oškodovani kmetje v nabrežinskem okraju so dobili za 3 milijone lir koncentriranega mošta

Po dolgi borbi in odločni zahtevi kmečkega ljudstva iz nabrežinskega okraja so finančne oblasti v zadnjem trenutku nakazale poškodovancem po toči 3 milijone lir za nabavo koncentriranega mošta. Vse je že namreč kazalo, da bodo zmagale v tej borbi finančne oblasti v Trstu, ki predstavljajo še vedno italijansko javno ustanovo, ter da slovenski kmetje ponovno ne bodo dobili potrebne pomoči. Drugega namreč nismo mogli pričakovati, ker je ljudem okoli finančne uprave v Trstu mnogo na tem, da ščitijo interese italijanskega velekapitala na račun delovnega ljudstva. Prav zaradi odločne borbe kmečkega ljudstva ter tudi ostalih kmetijskih ustanov so morali finančniki v Trstu popustiti ter vzgrizniti v kislo jabolko.

Agrarni inšpektorat je takoj, ko je prejel denar, naročil v Bologni koncentriran mošt, ki vsebuje 80% sladkorja, ter ga takoj razdelil med prizadete kmete. Istočasno pa so poslali na teren tudi potrebne strokovnjake, ki so kmetom razlagali kako je treba postopati s tem moštom.

S tem da so dobili naši okoliški kmetje v odškodnino za povzročeno škodo v naturalijah, da je agrarni inšpektorat nabavil koncentrirani mošt, pa še ni rešeno vprašanje odškodnine za kmete, ki jim je toča uničila skoraj ves pridelek. Res je sicer, da je v tem času, ko naši kmetje mastijo grozdje, koncentriran mošt najbolj potreben, vendar pa bodo morale pristojne oblasti voditi tudi račun o tem, da nabavijo kmetom potrebna gnojila, škropila ter razne vrste semen, da bodo lahko kmetje obdelali in zasadili svoje njive.

Istočasno pa bi morale oblasti poskrbeti tudi za potrebe ostalega kmečkega ljudstva zlasti v onih krajih, kjer so vojaški okupacijski oddelki uničili kmetom njihova polja in travnike. Ne vemo, komu naj pripišemo krivdo, da je bilo treba poslati prošnje za podelitev odškodnine v Italijo, ali birokraciji v vsem javnem aparatu, ali pa končnemu cilju finančnih oblasti, preprečiti razvoj kmetijstva na tem ozemlju ter gospodarsko uničiti slovenskega kmeta.

Končno pa bi morale oblasti voditi računa tudi o tem, da je večina kmetov včlanjenih v kmetijski zadrugi ter bi morale dati koncentrirani mošt v razdeljevanje tej zadrugi, ne po agrarnemu konzorciju, ki je v rokah italijanskih veleposestnikov ter ne predstavlja našega kmečkega ljudstva. Vsaj pri vodenju kmečke politike na Tržaškem ozemlju naj pristojne oblasti vzamejo na znanje, da je večina kmečkega ljudstva včlanjena v demokratičnih organizacijah.

Žitni silos obnovljen

Prav pred štirimi leti ali točneje 10. septembra 1944 so letalske bombe poškodovale žitni silos v pristanišču Sv. Andreja. Z obnovo so začeli takoj po vojni, tako da bo silos popolnoma obnovljen ponovno začel s svojim delom 15. t. m. S tem da bo ta nad vse važen objekt v tržaškem pristanišču obnovljen, bo omogočeno hitrejše iztovarjanje in natovarjanje žitaric ter njihovo vskladiščenje.

Tržaški silos je sedaj, ko je popravljen, eden izmed najbolje opremljenih silosov na Jadranu in verjetno še kje drugje na Sredozemlju. Opremljen je z zračnimi sesalkami, z električnimi dvigali, s prezračevalnimi ter dezinfekcijskimi napravami. Razen teh ima še razne druge naprave, tako za kontrolo temperature in protipožarne naprave. Poleg silosa stoji mlin Variola, ki bo povezan z njim in bo verjetno začel z delom proti koncu t. m.

Kradel je za šalo, zaprli pa so ga zares

Ko je vozila prejšnjo noč policijska Emergenza po ul. Diaz, so policaji zaslišali v nočni tišini glasno vpitje iz bližnje ul. Della Pescheria. Ko so namerili tja svoje vozilo, so našli ob zidu neke hiše nekega Jožefa Seppija, ki je še ves razkuštran in v neredu zaradi borbe z žeparjem povedal, da ga je malo prej napadel neznanec in ga prisilil, da mu je izročil listnico, v kateri je imel 14 tisoč lir in dokumente.

Ko pa je neznanec zaslišal policijo, se je premislil, vrnil Seppiju listnico z denarjem in ga prosil, naj molči, ker da je hotel napraviti le majhno šalo.

Toda policija in okradeni so bili drugačnega mnenja in začeli so iskati tatu «za šalo», ki so ga po kratkem iskanju odkrili v senci nekih hišnih vrat. Bil je Margherito Vicenzo iz ul. Crosada 7, ki je doma iz Brindisija v južni Italiji in je po poklicu brivec. Poleg tega je pa tudi na policiji že star znanec za podobne «operacije». Zato so ga pridržali v zaporu in vodijo preiskavo o njegovi delavnosti v zadnjih časih.

Inšpektor Terribile obtožen

Zatišje, ki je nekaj dni vlada na višjem zavezniškem sodišču, je včeraj prekinila razprava proti neki Mariji M., ki se je morala zagovarjati, ker je bila obtožena, da je kršila odredbo, ki prepoveduje ženskam druženje z zavezniškimi vojaki. Marijo je ameriška policija dobila 2. t. m. zvečer v družbi z ameriškim vojakom. Ameriška vojaška policija je sporočila, da so ji že enkrat vojaške oblasti ukazale, naj se ne druži z vojaki. Zato so jo tokrat pridržali, oziroma aretirali. Prav tu je zadeva postala nekam bolj zanimiva, prvič je bilo v tej zvezi omenjeno ime inšpektorja Terribile. Obtoženka je namreč izjavila, da so ji enkrat že izdali tako povelje, vendar, da se ji je posrečilo izogniti, ker je baje inšjektorju ponudila in izročila 9 tisoč lir. Zato si je tudi ona lahko odkupila pravico, da zahaja v družbo z ameriškimi vojaki.

V kolikor so seveda te obtožbe na račun odsotnega inšpektorja resnične, je poglavje zase. Dejstvo pa je le to, da se ga je v njegovi odsotnosti že privoščila deklica, ki jo je on do sedaj preganjal. Kdaj ji bodo sledile druge?

Sestanek staršev, ki imajo otroke v šoli pri Sv. Frančišku, je bil 7. oktobra ob 14 uri v Vicolo Ospedale Militare 2.

Obravnavali so gonjo in napade šovinističnega časopisja na slovensko šolo, posebno še dogodke pri Sv. Frančišku.

Z odobravanjem so sprejeli resolucijo, v kateri ostro protestirajo proti pisanju reakcionarnega časopisja in zahtevajo od oblasti, da zaščiti slovensko šolstvo. Izbrana deputacija bo obiskala vse šolske predstavnike in zahtevala, da se priznajo šolski prostori in da se kaznuje krivec dogodkov v šoli Sv. Frančiška.

V sredo 6. oktobra t. l. se je vršil roditeljski zbor na Kolonkovcu Zbor je preučil gonjo reakcionarnega časopisja proti slovenskemu šolstvu. Ožigosali so slovenske starše, ki so vpisali svoje otroke v italijanske šole. Dokazali so, da slovenska šola stoji na mnogo višji višini, kar se tiče znanja otrok. Ob zaključku so sprejeli resolucijo, ki jo bodo odposlali predstavnikom šolskih oblasti.

Sestanka se je udeležilo okoli 70 staršev.

VPISI V VOLIVNE SEZNAME

Gleda včerajšnjega obvestila «Vpisi v volivne sezname» javljamo, da se morajo predložiti prošnje v že določenem roku na VII. odsek, demografski urad v ul. Diaz 25 vsak dan (vključno praznike) od 8.30 do 12.

Prosek je spregovoril

Zaklenili so dvorano in skrili ključe. «Da bi vanjo ne prišli tisti banditi», tako je izustil nekdo izmed onih štirih Prosečanov, ki se zaradi nepoznanja stvari prištevajo k vidalijevcem. Dom in dvorano pa n[illegible] na Proseku gradili ne za Vidalija, ki za njih težave še vedel ni, tudi ne za štiri ljudi, temveč za vse demokratično, napredno in zavedno proseško ljudstvo. Zato si to ljudstvo ni dovolilo odrekati svojega znoja in je s polno upravičenostjo našlo pot v lastno hišo.

Nato se je pričel sestanek Osvobodilne fronte. Kot je na Proseku običaj, so sestanek najavili z dvema velikima plakatoma na obeh stenčasih. Onim štirim, ali bolje rečeno dvema, ni bilo to prav po volji, ujedali so se, češ da okraj ni bil o njem obveščen. Nekdo med onimi štirimi je bil celo tako predrzen ali pa odkrit, da je zagrozil s policijo. Lepo se ujema ta logika z govoričenjem vidalijevcev. Po domače se ji pravi: Svoji k svojim.

Besedo sta dobila tov. Vojo in tov. Bole. Ljudstvo jim jo je dalo, ono jih je povabilo v svojo sredo. To je šele peklilo tovarišico Vero, ki je v tem trenutku šele prav otipala, kako se vsanjena, na pesek zgrajena zgradba, sesuva v prah. Prišla je, da bi razbijala. Za vsako ceno je hotela rešiti svojo potapljajočo se ladjo. Vsa zelena od besa je hotela z vpitjem to opraviti. Pa se je morala prepričati, da se brez argumentov in dokazov ne odpravi ničesar. Ljudem ni do frazarjenja. Frazarjenja je bilo skoraj tri mesece več kot dovolj, zato jih tudi vsa gorečnost in vnema tov. Vere pusti neverjetno hladne. Prav ta hlad je najbolj mrazil. Iznad njega je vstajala težka skrb, kako bo to dopovedala svojemu gospodarju Vidaliju, da na Proseku niso prav nič njeni, ne njegovi. Zdaj, po tolikem času in težkih nadah, bo to nekako zelo nerodno.

Kot provokator se je izkazala pravi mojster. Ljudje bi jo bili najrajši nagradili za njeno mojstrstvo s tem, da bi jo postavili pred vrata. Tov. Vojo in Bole pa sta jo vljudno povabila k mizi ter ji nudila vso možnost, da se izkaže tudi kot aktivistka in borka, ki zna z argumentacijami izpodbijati svojega nasprotnika ter mu dokazati, da nima prav. Toda tov. Vera dobro ve, da je, kar se tiče dokazov, s svojim gospodarjem vred največja reva, zato se tudi ni upala za mizo, kjer naj bi položila račune. ki bi jih ljudstvo terjalo od nje in ki jih bo terjalo od vsakega vidalijevca.

Ne bi pisali toliko o tov. Veri, če ne bi nehote pripomogla, da smo se na sestanku dotaknili vprašanj, ki naše ljudstvo najbolj bolijo. Naj navedemo le enega.

Zahtevala je, naj dokažemo, da Vidalijeva politika vodi k priključitvi Trsta v De Gasperijevo Italijo. Tudi tej želji je bilo ustreženo, toda ne z besedami, z dokazi.

Resolucija SIAU na OZN ni bila odposlana pravočasno. Ne morda zaradi podpisa tov. Babiča. Vidaliju je bilo toliko na tem, da se resolucija zadrži toliko časa, da dobi prvenstvo resolucija CLN. Potrebno je bilo tudi, da ima ta resolucija argumente. Te argumente pa je moral «Il Lavoratore» šele zbrati in napisati, da jih je lahko CLN, ki je bil pred svetom razkrinkan zaradi terorizma, poslal na OZN kot dokazni material. Sovjetski in jugoslovanski delegat naj spričo tega umolkneta in anglo-ameriški imperialisti jim lahko zabrusijo: «Poglejte, saj je z nami tudi glasilo Komunistične partije Tržaškega ozemlja.» Vsebina resolucije bi morala tvoriti podlago manifestaciji, kakršne so bile prejšnja leta in pri katerih je kipela na dan volja tržaškega ljudstva, ki bi tako dalo pomoč Sovjetski zvezi in Jugoslaviji v njunih naporih za zeleno mizo. Toda prav do tega Vidaliju ni bilo, ker on noče, da bi se naše množice bavile s svojim najbolj važnim življenjskim problemom. Bavijo naj se z njegovo resolucijo in z Jugoslavijo, za katero je poskrbel, da jo čim bolj osovražijo. Posledice se že pojavljajo. Naše slovensko šolstvo jih okuša. Mestni občini in reakcionarnemu tisku pa v vprašanju slovenskega šolstva ne bi mogel nihče napraviti večje usluge, kot jo je napravilo Vidalijevo glasilo s tem, da dolži slovensko učiteljstvo izdajstva.

Spričo vseh teh dokazov je tov. Vera morala popolnoma umolkniti. Spregovorilo pa je proseško ljudstvo. Med drugimi je tov. Vera slišala tudi to, da če so si vidalijevci vzeli pravico, da so v imenu 1350 članov SIAU na podlagi 33 prisotnih izvolili kar štiri delegate, se bo tudi proseško ljudstvo, ki se zbira okoli svoje in edine OF, lahko sestajalo, kadar in koliko mu je drago. Eno pa je gotovo, da če bi se naši tovariši našli v taki situaciji, kot se je našla včeraj tov. Vera in ostali trije, bi vidalijevci ukrenili vse potrebno, da ne bi odšli kar brez bunk.

Vlom v mlekarno

Kaže, da imamo v Trstu posebno vrsto tatov in vlomilcev, ki so si izbrali mlekarne za svoj delokrog. Ni še dolgo tega, ko smo poročali, kako je neki mlekar kar z mlekom zapodil v beg vlomilce.

Tudi včeraj zjutraj ali bolje ponoči so obiskali vlomilci mlekarno v ul. Foscolo št. 19 in prihranili lastnici Candot Isolini jutranje odpiranje vrat. Vendar so si svoje delo kar sami plačali in to še precej drago. Ko je namreč lastnica pregledala, kaj so ji odnesli, je ugotovila, da manjkajo 3 kg čokolade, 3 kg finih piškotov, 2 kakaa, 1 karamel, 3 masla, 20 škatel mleka in 100 jajc. Poleg tega pa so vlomilci odnesli še budilko in nekaj perila ter povzročili Candotovi okrog 40 tisoč lir škode.

Lastnica je prijavila vlom policiji v ul. Caprin, ki sedaj išče sladkosnedneže.

KOLEDAR

Petek 8. oktobra
Simeon, Briga
Sonce vzhaja ob 6.11, zahaja ob 17.32. Dolžina dneva 11.21. Luna vzhaja ob 13.3, zahaja ob 20.54. Prvi krajec v soboto ob 23.10
Jutri 9. oktobra
Ludovik, Svarun

SPOMINSKI DNEVI:

1867 se je rodil Branislav Nušic srbski dramatik.

1944 so enote NOV in POJ osvobodile Zaječar.

PROSVETNA DRUŠTVA

Slovensko prosvetno društvo «Rauber» na Greti priredi v soboto 9. t. m. 20.30 pevski koncert s sodelovanjem pevskega zbora «Ivan Cankar» iz Sv. Jakoba. Slovenci, udeležite se!

ENOTNI SINDIKATI

Lesna stroka. V soboto ob 18.30 se bo sestal upravni svet.

Slovensko gospodarsko združenje

namerava prirediti za svoje člane dvodnevni izlet v Slovenijo, združen z ogledom večjih gospodarskih objektov in ustanov.

Upravno tajništvo daje podrobna pojasnila ter sprejema začasne prijave in želje, ki jih imajo člani glede izleta. Kdor se za izlet zanima, naj pohiti s prijavo.

Študij 8-mesečnega delovnega načrta za prosvetna društva openskega okraja

V nedeljo 10. oktobra bo ob 9 uri dopoldne konferenca na

na Opčinah

v Prosvetnem domu za društva iz openskega okraja.

Udeležba je obvezna za tajnike in predsednike.

PLEZALNI TECAJ PDT

Letošnjo jesen priredi Planinsko društvo v Trstu gorniški plezalni tečaj v Glinščici. Začetek v nedeljo dne 17. oktobra. Odhod ob 8 z zadnje tramvajske postaje št. 11 iz Rocola. Vpisovanje vsak dan od 17 do 19 v ul. F. Filzi 10-I (Slov. gosp. dr.). V Glinščici poskušnja in zdravniški pregled. Vpisnina 50 lir. Tečaj bo za vse, predvsem za mladino od 17 let dalje. Pozivamo zdravo in podjetno mladino, da obnovi svoje lepo in krepko stremljenje za telesno krepko in duhovno zdravo delavnost po naših lepih planinah, da se odzove brez nepotrebnih predsodkov proti plezanju ali pa z izgovori mestne pomehkuženosti.

Vabimo tudi vse planince in prijatelje, da pridejo ta dan v našo tržaško Svico in na vežbanje.

Promet na „cigaretnem tržišču"

Kakor običajno, je bil tudi v sredo precej živahen promet na črnoborzijanskem cigaretnem trgu, vendar niso prišle vse kupčije do srečnega zaključka.

Tako je civilna policija presenetila 31-letno Lidijo Segalla iz ul. Tesa 5 in ji zaplenila čedno zalogo 23,660 inozemskih cigaret. V Prostem pristanišču so odvzeli Armandu Mastini iz Campo S. Giacomo 19 1120 ameriških cigaret in Italu Zumin iz ul. Malcanton pa 500 jugoslovanskih cigaret.

Promet v tržaškem pristanišču

Pret. sredo so priplule v tržaško pristanišče naslednje ladje: Italijanska «Campidoglio» iz Benetk s 655 tonami raznega blaga in 8 potniki. Italijanska «Ezilda Croce» tudi iz Benetk prazna; panamska «Orbis» s tremi potniki iz Benetk in ameriška «Coeur d'Alene Victory» iz Neaplja s 3000 tonami raznega blaga.

Odplula je jugoslovanska ladja «Lav» na Sušak s tovorom 113 stotov cigaret in italijanska «Grifone», ki je odšla prazna v Alžir.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
za Tržaško ozemlje

PREDSEZONA

Danes 8. t. m. ob 20 uri gostovanje v Domu kulture v SKEDNJU z igro

GOLDONI-RUPEL:

„Primorske zdrahe"

V nedeljo 10. t. m. ob 15 uri gostovanje v Prosvetnem društvu v NABREŽINI z igro

GOLDONI-RUPEL:

„Primorske zdrahe"

KINO

ROSSETTI. 16: «Bitka za atomsko bombo».
FENICE. 16: «Kapitan Casanova», T. Bey.
FILODRAMMATICO. 15.30: «Hči vetra», B. Davis.
ITALIA. 14: «Kapitan Blood», Flynn.
ALABARDA. 14: «Razbojnik Jess», T. Power.
IMPERO. 16: «Bili smo zelo srečni».
VIALE. 16: «Brez milosti», J. Kitzmiller.
MASSIMO. 16: «Pustolovščina», Gable.
KINO OB MORJU. «Moje univerze», III. del M. Gorkijeve trilogije.
NOVO CINE. 16: «Strašilo Arizone», K. Maynard.
ODEON. 16: «Brez greha».
IDEALE. 15: «Nevihta», J. Gabin.
MARCONI. 16: «Tisoč in ena noč», M. Montez.
ARMONIA. «Maščevanje Daltonovih», R. Scott.
AZZURRO. «Brightonov morilec», J. Lorder.
RADIO. 16: «Nedokončana», Massey.
ADUA. 15.30: «Pobegli jetnik je potrkal na vrata», G. Grant.
VITTORIA. 16: «Tovariš B», Stan in Olio.
VENEZIA. 16: «Maščevanje Monte-krista».
BELVEDERE. 16: «Gilda», Hayworth.
KINO SKEDENJ: Predstava SNG «Primorske zdrahe».
SAVONA. 14.30: «Požar v S. Franciscu».
GARIBALDI: «Glas grlice», Parker.

Popularnost in domoljubje

Včeraj je «Messaggero Veneto» javil, da je miss Italija poklonila 100 tisoč lir, ki jih je dobila kot nagrado v Stresi, odboru, ki skrbi za begunce iz Julijske krajine (esulom). Da bo patriotska gesta še bolj ganljiva, bo miss po rimskih ulicah začela prodajati razglednice, katerih izkupiček bo namenjen istemu odboru. Prav lepo je, da bo gospodična Franco prodajala razglednice, samo «Messaggero», ki je o tem dobro obveščen, nas ni natančneje obvestil, ali bo ponujala ono svojevrstno svojo sliko, ki jo je objavil «Tempo» in zaradi katere ga je zaplenila rimska cenzura, ki skrbi za nravstveno stanje Rimljanov.

Tovarna za kazenske liste

Sodnija je izdala v sredo zaporno povelje za Jožefa Turco, od Sp. M. Magdalene 397. Ta človek je bil sodni uradnik in se je prekršil proti zakonu člen 317, ker je pobiral od ljudi denar in jim izstavljal ponarejene kazenske liste brez vpisanih kazni, kar je zelo dobro prišlo raznim ožjim policijskim znancem.

Vaščani Št. Mavra se pritožujejo

Pred dnevi je prišel k nam v uredništvo vaščan iz Št. Mavra ter nam v zvezi z bližajočimi se občinskimi volitvami obrazložil nekatere probleme, ki že dalj časa mučijo Sentmavrce. Najbolj pereče vprašanje naše vasi — nam je dejal — je razsvetljava. Kljub temu da je vas le za korak oddaljena od mesta, ni občinska uprava smatrala do sedaj za potrebno napeljati tudi k nam električni tok za razsvetljavo. Le nekaj sto metrov žice in transformator bi zadostovalo, in v vsaki hiši bi lahko zagorela luč. Žalostno je — je nadaljeval — ko gledamo pred nami mesto vse v lučeh in mi moramo opravljati vsa dela le ob šibki svetlobi zastarelih svetilk.

Med najnujnejšimi potrebami je tudi vodovod. Res je, da je v našo vas zaradi neugodne lege težko speljati vodo, lahko pa bi se zgradilo v gornjem delu vasi rezervoar, katerega bi se posluževali prav vsi v vasi. Težko nam je, ker vemo, da voda, ki se nabira v naših vodnjakih, ne odgovarja potrebam prebivalstva predvsem zato, ker ni v skladu z najosnovnejšimi higienskimi pravili.

Mučen vtis napravljajo v naši vasi tudi neurejene ceste. Posebno slaba je ona, ki vozi iz Pevme. Vsa je razorana in po vsakem dežju se njeno stanje še poslabša. Isto velja za vse ostale ceste, ki so v nekaterih krajih postale že težko prehodne za pešce in še posebno za kolesarje. Tako pokvarjene ceste, po katerih vozijo po večini vojaška vozila, niso nikakor dostojne za goriško občino, ki z lahkoto trosi denar za nepotrebne okraske v mestu in povsem pozablja bližnjo okolico.

Vaščani prav tako plačujemo davke kot meščani, med našim denarjem in meščanskim ni prav nobene razlike. Zakaj torej ta pristranost občinske uprave?

Dobro vemo, da dokler ne bomo imeli v občinskem upravnem svetu lastnih mož, ki bodo dosledno zastopali vse naše interese, ne bo nobeni prošnji ugodeno. Po volitvah ne bomo več prosili. Naši izvoljenci, ki smo jih uvrstili v listo kandidatov DFS, se bodo postavili in zahtevali dokončno ureditev najnujnejših potreb v naši vasi.

Obvestilo avtoprevoznikom

Pokrajinski urad za avtoprevoz v Gorici sporoča, da se je pričelo dne 6. t. m. v Gorici in Tržiču razdeljevanje nakazil za gorivo. Nadalje opozarja vse avtoprevoznike, da je prometno ministrstvo podaljšalo rok za prijavo prevoznih avtomobilov do 31. novembra t. l.

Podpisi za Grazianija

Vojni zločinec general Graziani bo prišel v nekaj dnevih pred sodišče. Bil je zadnji vojni minister Mussolinijeve republike. Najbrže bo obtožen samo tega zločina in še tega bodo skušali spremeniti v zaslugo, češ da je kot vojni minister prepečil, da niso Nemci Italije še bolj razrušili kot so jo. Da bi sodišče lahko izreklo oprostilno sodbo, pobirajo po vsej Italiji podpise za Grazianija. Tudi v Gorici jih nabirajo, in sicer na Corso Verdi naproti Ljudskega vrta in pa na Travniku pod sedežem stranke MSI, ki je bolj znana pod naslovom «miši». Seveda so nabirali podpise bivši fašisti in tudi podpisovali so samo taki, ki jim je hudo za fašističnim režimom. Če bi hoteli ugotoviti, kdo je za fašizem in proti demokraciji, naj bi pogledali le v te sezname.

Ne dvomimo, da bo Graziani oproščen. Tak je pač v Italiji duh časa. Njegovih grozodejstev iz Cirenajke in Abesinije seveda ne bodo omenili.

Francoskoitalijanski sporazum glede industrijskega imetja

Trgovska zbornica v Gorici javlja, da sta bili podpisani dne 29. maja 1948 od strani italijanskega zunanjega ministra in francoskega veleposlanika dve pogodbi, tičoči se industrijskega imetja in zaščite izvirnih znamk, kakor tudi varstva nazivov posebne vrste izdelkov. Pogodbi, ki jih bosta morala odobriti italijanski in francoski parlament, sta stopili že v veljavo dne 1. julija oziroma 1. septembra 1948.

Besedilo omenjenih pogodb je na vpogled vsem interesentom v tajništvu Trgovsko zbornice v ul. Crispi št. 11.

Gradnja zadružnega doma v Čepovanu

Čeprav so Čepovanci pozno pričeli z delom na gradilišču, sedaj v delu prednjačijo marsikateremu drugemu gradilišču. Prav dobro se zavedajo, da morajo nadoknaditi ves tisti čas, ko so se pomenkovali, kje naj postavijo zadružni dom.

Sedaj so si organizirali brigado, ki šteje nad 300 zmožnih vaščanov. Strokovnjaki so preračunali, da bo potrebno okrog 13.000 delovnih ur, da bo dom pod streho. Tako pride na vsakega posameznika približno 45 ur. Seveda so Čepovanci pripravljeni delati še več, samo da bo dom čim prej dograjen. Uprava zadružnega doma je tudi preračunala naprej, koliko se bo s temi prostovoljnimi urami naredilo. Izvozili bodo 12 kub. m zemlje, izkopali 224 kub. m kleti, pripravili 768 kub. m kamenja, 232 kub. m peska in pripravili iz lokalnih virov 139 stotov apna. Zabetonirali bodo 20 kub. m, sezidali pa 400 kub. m zidu ter pokrili tudi streho. Kolikor bo le mogoče, bodo ves material črpali iz lokalnih virov.

Z vsemi temi pripravami so Čepovanci svoj načrt tudi začeli izvajati in na gradilišču dnevno delajo. Za dosego uspehov, ki imajo velik pomen tudi na prevzgoji ljudstva samega, si ljudstvo danes ustvarja to, česar ni moglo doseči, ko je bilo tlačeno.

KINO

VERDI. 17: «Crni labod», T. Power in M. O'Hara.
VITTORIA. 17: «Pokolj v pristanišču Apache», S. Temple.
CENTRALE. 17: «Sigmacljeva ljubezen», E. Knox in P. Regen.
MODERNO. 17: «Tragični vzhod», Margo in T. Neal.
EDEN. 17: «Kralj arene», E. Cantor.

„Miss Italia„ in „italianissimi„ Trst

TRST

Poglejte si no, kakšno naključje; Tržačanka je bila izvoljena za «Miss Italijo». No, pa si upajo še nekateri trditi, da ne spada Trst Italiji. Kako bi lahko sedaj sploh obstajala Italija, če bi ji ne bil Trst priključen, brez svoje «kraljice».

Mislimo, da bo marsikatera lepa Italijanka, ki je prisostvovala kot kandidatka izbirni reviji v Stresi, globoko razočarana nad pravičnostjo izbirne komisije ter ji ne bo nikoli odpustila, da je zaradi političnih razlogov pahnila s prvega mesta. Njena jeza se bo seveda še povečala, ko bo čitala, kaj vse je ta izvoljenka poleg «častnega» naslova prejela. Da, moramo kar priznati, da se kar izplača biti «miss», pa četudi samo zato, da služi kot tesnejša povezava «italianissimega» Trsta z madrepatrio.

Preživeli smo strašen hrup in trušč, videli smo celo gogliarde piskati okrog izvolitve miss Italije v osebi Fulvije Franco, odlične dijakinje. Prav tako so jo vsi (predvsem moški) opazovali, kako se v taki svojevrstni nič kaj estetski pozi zvija (vedno v kopalni obleki seveda), da je državno tožilstvo v Rimu zaradi nravstvenih razlogov zaplenilo vse številke «Tempa».

Vsakdo ve, da sta rimska vlada in rimsko tožilstvo strogo katoliška, zelo moralna. Prav tako tudi vsak dobro ve, da je tržaški «Giornale di Trieste» najbližnji sorodnik te vlade, saj piše o moralnih načelih načelno. Toda glej, vse to ga ne moti, da ne bi včeraj med trgovskimi inserati prinesel veliko reklamo za gospodično Miss. Čudna zadeva res. Morda je popularnost lepotičnih čarov postala vir dohodkov, katerim se ne more odpovedati niti demokristjanski «Giornale»?

RADIO

7.30 Koledar. 7.35. Jutranja glasba. 7.45. Poročila. 11.30. Reproducirana glasba. 12.00. Velika Britanija danes. 12.10. Poročila. 13.00. Glasba po željah. 13.40. Violinski virtuozi. 14.00. Poročila. 14.15. Pregled tiska. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Naša povest. 18.15. Chopinove skladbe. 18.30. Iz slovanskih oper. 19.00. Tehnika in gospodarstvo. 19.15. Koncert komornega zbora — dirigent Ubald Vrabec. 19.45. Poročila. 20.00. Orkestralna glasba. 20.30. Tržaški kulturni razgledi. 20.45. Glasba za dva klavirja. 21.00. Mojstri besede. 21.30. Lahka glasba. 21.45. Bruckner: Simfonija št. IX v d-molu. 22.35. Plesna glasba. 23.15. Poročila. 23.30. Čitanje sporeda. 24.00. Zaključek.

Razstava v Kopru pred vrati

Odbor za pripravo razstave gospodarske delavnosti cone B dela s polno paro za čim večji uspeh razstave same. V tem trenutku so dela že tako napredovala, da bo prihodnje dni začelo že prihajati blago, ki bo razstavljeno. S tem v zvezi poziva uprava razstave vse razstavljalce, da morajo najkasneje do 10. t. m. oddati vse nepokvarljivo blago in razstavni material. Pri tem opozarja zamudnike, da po 10. t. m. ne bodo dobili razstavnega prostora. Razstavljalci naj prinesejo s seboj tri dobavnice, od katerih jim bo ena vrnjena s potrdilom o prejetem razstavnem materialu, ostali dve pa bo pridržala uprava. Pokvarljivo blago, kot na primer zelenjava, sadje in novo vino bodo interesenti oddali kasneje po navodilih, ki jih bodo še prejeli, oziroma, ki bodo še objavljena v listih. Isto velja glede živine!

Zanimiv in lep je program, ki ga je sestavil kulturni in veselični odsek. Po informacijah, ki smo jih prejeli, mu je uspelo pritegniti k sodelovanju kvalitetne umetniške skupine kot Slovensko narodno gledališče iz Trsta, Teatro del Popolo z Reke, simfonični orkester iz Zagreba, Adamičev jazz iz Ljubljane in drugé. Sodelovale bodo tudi domače skupine, ki bodo imele na ta način možnost, da pokažejo svoj napredek.

V glavnih obrisih bo program naslednji:

Sobota 16. t. m. ob 20: noč na morju. Izlet na dveh ladjah iz Kopra v Portorož in nazaj ter od tu v Sv. Nikolaj. V Kopru umetni ogenj, na obali v Kopru in Sv. Nikolaju vesel večer in ples.

Nedelja 17. t. m. ob 8: slovesna manifestacija za zaključek tekmovanja s pevskim koncertom. Ob 11 otvoritev razstave, zatem pevski koncert. Zvečer ob pol osmih nastopi Teatro del Popolo z Reke v gledališču Ristri, oziroma na prostem.

Ponedeljek 18. t. m.: Slovensko narodno gledališče iz Trsta nastopi z Goldonijevo komedijo «Primorske zdrahe».

Torek 19. t. m.: Gostovanje hrvaškega orkestra iz Zagreba. Dirigira Mil. Hrovat.

Sreda, 20. t. m. ob 19: Fizkulturna akademija.

Četrtek, 21. t. m. ob 19.30: Večer kulture in mladine v gledališču Ristori. Sodelovali bodo razni dijaški pevski zbori, dramska skupina iz tovarne Arrigoni in Ampelea iz Ižole ter pevski zbor ribičev iz Kopra.

Petek, 22. t. m.: Gostovanje Slovenskega Narodnega gledališča z dramo «Deseti brat».

Sobota, 23. t. m. ob 19.30: Baletni večer s sodelovanjem komornega zbora tržaškega rad